

הצעת חוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023

1. תיקון חוק מס רכוש וקרן פיצויים – הוראת שעה – תיקון חוק מס רכוש וקרן פיצויים, תשכ"א-1961 (להלן – חוק מס רכוש), כך:

ד ב ר י ה ס ב ר

התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום י"ז בכסלו התשפ"ה (31 בדצמבר 2024) (בסעיף 30 בנובמבר 2023) יקבעו בו התאמות, לשם מתן הקלות והטבות בעניין קבלת דמי אבטלה לעובדים שהעסקתם הופסקה בעקבות מלחמת "חרבות ברזל".

סעיף 1 כללי כאמור לעיל מוצע לקבוע מתווה סיוע לעסקים קטנים ובינוניים להשתתפות בהוצאותיהם הקבועות וכן בחלק מהוצאות השכר, אשר יהווה סיוע כולל לעסקים בעד השתתפות בנוק הכלכלי שנגרם להם כתוצאה מהמלחמה. המודל המוצע בתיקונים לחוק מס רכוש מבוסס בעיקרו על המודל של פיצויים שניתנו בעבר באירועי לוחמה לפי חוק מס רכוש ועל המענקים אשר ניתנו על רקע התפשטות נגיף הקורונה החדש (Novel Coronavirus nCov-2019) לפי חוק התוכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"ף-2020, וחוק מענק סיוע לעסקים בשל ההשפעה הכלכלית של התפשטות זן אומיקרון של נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה), התשפ"ב-2022 (בדברי ההסבר לסעיפים 1 עד 4 – חוקי הקורונה). לצד התאמות למצב הנוכחי.

בהתאם, עסק אשר נפגע באופן משמעותי כתוצאה מפעולות המלחמה והשלכותיה על העורך, יהיה זכאי לפיצוי אשר יותאם לשיעור הפגיעה שלו, והוא יחושב על פי היקף הירידה במחזור שלו, גובה ההוצאות הקבועות שלו ושכר העובדים אשר הוא משלם.

מוצע לקבוע את מתווה הפיצוי בחוק מס רכוש, אשר עוסק, בחלקו, במתן פיצויים לניזוקים שנפגעו כתוצאה מפעולות מלחמה ומעשי איבה בשל נזק מלחמה ונוק עקיף, כהגדרתם בסעיף 35 לחוק מס רכוש. יובהר כי הפיצויים שיינתנו לפי הסדר זה יחולקו מתוך הכספים שבקרן הפיצויים הקבועה בחוק מס רכוש.

עם זאת, בשונה מסבבי לחימה קודמים אשר בהם נזקי המלחמה היו מצומצמים לאזורים מסוימים, במלחמת "חרבות ברזל" השפעות הלחימה מורגשות בכל חלקי הארץ. על כן, לא מוצע לתת פיצוי מלא אשר ישפה לחלוטין את העסקים, ובכלל זאת יביא אותם לרווחיות דומה לרווחיות אשר ציפו לה לפני תחילת הלחימה. תחת זאת, מוצע לתת פיצוי לעסקים בשל הוצאותיהם הקבועות כאמור, וכדי לסייע לעסקים לשרוד את התקופה הזו. כמו כן, מוצע למקד את הפיצוי לעסקים בעלי כושר שרידות נמוך מלכתחילה,

כללי לנוכח מתקפת הטרור הרצחנית שהתרחשה ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), הכריז שר הביטחון באותו היום על מצב מיוחד בעורף, מכוח סמכותו לפי סעיף 9ג(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (ראו ילקוט הפרסומים 11675, התשפ"ד, עמ' 319 ועמ' 324). בהתאם לסעיף 9א(א)(5) לאותו חוק, החליטה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, ביום כ"ז בתשרי התשפ"ד (12 באוקטובר 2023), לאשר את ההכרזה בשטחה של כל מדינת ישראל והכרזה זו מוארכת מעת לעת (ראו ילקוט הפרסומים התשפ"ד, מס' 11691 עמ' 430; מס' 11695, עמ' 458; מס' 11725, עמ' 642 ומס' 11738, עמ' 728). כמו כן, הוכרז בצבא הגנה לישראל על מבצע "חרבות ברזל", וועדת השרים לענייני ביטחון לאומי החליטה על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות, בהתאם לסעיף 40 לחוק – יסוד: הממשלה.

בעקבות פעולות הלחימה המתמשכות במסגרת מלחמת "חרבות ברזל", נפגעה למשך תקופה ממושכת הפעילות הכלכלית הסדירה של חלק מהעסקים, וזאת בשל הגבלות והנחיות פיקוד העורף, סגירת מערכת החינוך והתגייסותם של מאות אלפים למילואים. כתוצאה מכך יש עסקים שחוו ירידת מחזורים במסגרת ההתמודדות עם המצב המיוחד בעורף בחודש אוקטובר 2023.

עסקים שפעילותם נפגעה כאמור היו יכולים לצמצם את הוצאותיהם המשתנות, כגון רכישות מספקים, ואולם יש הוצאות שלא יכלו להימנע מהן ובהן תשלומי שכירות, הוצאות ביטוח, חשבונות חשמל ומים וכדומה. לצד ההוצאות הקבועות, למעסיק יש הוצאות שכר אשר רצוי שאת חלקן ימשיך וישלם לעובדיו, חרף הירידה בנפח הפעילות.

הממשלה פועלת במגוון דרכים כדי לסייע לתושבים המושפעים מן הלחימה באופן ישיר ועקיף, ובין השאר, פועלת כדי לתת פיצוי לעסקים שנפגעו כתוצאה מהמצב המיוחד ופיצוי לעובדים שהוצאו לחופשה ללא תשלום. על רקע זה מוצע לתקן את חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 (להלן – חוק מס רכוש), ולקבוע בו מתווה סיוע לעסקים קטנים ובינוניים להשתתפות בהוצאותיהם הקבועות וכן בחלק מהוצאות השכר. כמו כן מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי), כך שבתקופה שמיום כ"ב בתשרי

¹ ס"ח התשכ"א, עמ' 100; התשע"ו, עמ' 237.

(1) אחרי סעיף 36א יבוא:

36ב. (א) זכות של יחיד לפיצוי ולמקדמה בשל נזק מלחמה שנגרם לו בתקופה הקובעת כהגדרתה בסעיף 38ג, אינה ניתנת להעברה, לשעבוד או לעיקול בכל דרך שהיא, אלא לשם תשלום מזונות המגיעים מהיחיד הזכאי לפיצוי לפי פסק דין של בית משפט או של בית דין מוסמך.

”העברה, שעבוד או עיקול של פיצוי שניתן ליחיד בשל נזק מלחמה בתקופה הקובעת

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם על פיצוי ומקדמה כאמור בו ששולמו באמצעות תאגיד בנקאי או חברה כהגדרתה בחוק הדואר, התשמ”ו-1986², בנותנה שירותים לפי סעיף 88א לאותו חוק, במשך 90 ימים מיום ששולמו כאמור”;

(2) אחרי סעיף 38ב לחוק העיקרי יבוא:

”פרק שמיני 1 – מסלול נוסף לפיצוי על נזק עקיף – חרבות ברזל

הגדרות 38ג. בפרק זה –

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (1)

לפי הפרק השמיני לחוק מס רכוש ניתן פיצוי, בכל רחבי הארץ, למי שנגרם לו נזק מלחמה, המוגדר בסעיף 35 לחוק מס רכוש כנזק שנגרם לגופו של נכס עקב פעולות מלחמה על ידי הצבאות הסדירים של האויב או עקב פעולות איבה אחרות נגד ישראל או עקב פעולות מלחמה על ידי צבא הגנה לישראל. מוצע לקבוע שפיצוי בשל נזק מלחמה שניתן ליחיד לא יהיה ניתן להעברה, שעבוד או עיקול. הפיצויים שניתנים ליחידים נועדו לפצות אותם על הפסדים שנגרמו להם באופן ישיר, או על חפצים או רכוש שניזוקו. כיוון שבפיצויים אלה יש במקרים רבים ממד אישי, וכדי לאפשר לאותם ניזוקים לתקן את הנזק לחלוטין ולהשיבם למצב לולא נזק המלחמה, מוצע לקבוע שהפיצוי שניתן להם לא יהיה ניתן להעברה, שעבוד או עיקול כאמור.

בדומה לשאר ההוראות המוצעות בתיקונים לחוק מס רכוש, מוצע כי גם סעיף זה יהיה זמני לתקופת הוראת השעה, ויחול לגבי פיצויים שניתנו בשל נזקי מלחמה שנגרמו בתקופת מלחמת ”חרבות ברזל“. זאת כדי ליצור מענה מידי לרבים אשר זכאים לפיצויים בשל נזקים שנגרמו להם בתקופה זו. בהמשך, ולאחר תום המצב המיוחד בעורף, תישקל אפשרות ליצירת הסדר קבוע אשר יסדיר את ההגנה על פיצויים שניתנים בשל נזקי מלחמה בעיתות שגרה.

לפסקה (2)

מוצע להוסיף, לתקופת הוראת השעה, את פרק שמיני 1 לחוק מס רכוש ובו מוצע להסדיר מסלול נוסף לפיצוי על נזק עקיף בתקופת מלחמת ”חרבות ברזל“, כפי שיפורט להלן.

שהשפעה הכלכלית של מלחמת ”חרבות ברזל“ מטבעה קשה יותר בעבורם. לבסוף, לא מוצע להתנות את מתן הפיצויים בתשלום שכר העבודה לעובדים אשר נעדרו מעבודתם בשל המצב הביטחוני, כפי שנעשה במתווה הפיצויים שהופעלו בעבר.

יצוין כי קבוצת הזכאים למענק הסיוע בהתאם להצעת חוק זו חורגת מזו אשר מקובל להתייחס אליה במערכת המס כאל עסק קטן ובינוני, ואולם נשמר העיקרון, כפי שהיה בחוקי הקורונה, שלפיו תחול מגבלה על הזכאות בהתאם לגודל, וזאת בהתאם לתכלית שצוינה לעיל.

והכול כפי שיפורט להלן בהרחבה בדברי ההסבר לסעיפים 1 עד 3 להצעת החוק.

סעיף 1 מוצע לקבוע את הסדר הפיצוי המוצע בהצעת חוק זו כהוראת שעה אשר תחול לעניין נזק עקיף שאירע בתקופה שמיים כ”ב בתשרי התשפ”ד (7 באוקטובר 2023) עד יום י”ז בכסלו התשפ”ד (30 בנובמבר 2023) – תקופת מלחמת ”חרבות ברזל“ (בדברי ההסבר לסעיף זה – התקופה הקובעת). יצוין שלאחר תקופה זו, תיעשה בחינה נוספת, ואם יוחלט לתת פיצוי על תקופה נוספת, מוצע להסמיך את שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להאריך את התקופה האמורה עד לסוף השנה (ראו סעיף 38טז המוצע לחוק מס רכוש). התקופה האמורה תחולק לשניים, וישולמו פיצויים בשל נזקים שאירעו בחודש אוקטובר, בהתאם לשיעור ירידת מחזור העסקאות של הניזוק באותו חודש, וכן, ישולם פיצוי נוסף בשל נזקים שאירעו בחודש נובמבר.

יצוין כי הוראת השעה תישאר בתקופה עד יום ל’ בכסלו התשפ”ה (31 בדצמבר 2024) (בדברי ההסבר לסעיפים 1 עד 3 – תקופת הוראת השעה).

² ס”ח התשמ”ו, עמ’ 79.

”הוצאות השכר בתקופת הזכאות” – אחד מאלה, לפי העניין, בהפחתת סכומים שהמוסד לביטוח לאומי שילם למעסיק לשם החזר תגמולי מילואים שהמעסיק שילם לעובד לפי פרק י”ב לחוק הביטוח הלאומי:
(1) לעניין ניזוק שאינו מוסד ציבורי זכאי או קיבוץ – הסכום הנמוך מבין אלה:

(א) 75% משכר העבודה אשר שולם לעובדים בעד התקופה המזכה לעניין שכר, כפי שדווח לפקיד השומה בטופס 102 לפי תקנות מס הכנסה (ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה), התשנ”ג–1993³ (להלן – תקנות ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה), כשהתוצאה המתקבלת מוכפלת ב־1.25;

(ב) השכר הממוצע לחודש כמשמעותו בסעיף 2(ב) לחוק הביטוח הלאומי, כפי שהיה ידוע בחודש אוקטובר 2023, מוכפל במספר העובדים ששולם להם שכר בעד התקופה המזכה לעניין שכר;

(2) לעניין ניזוק שהוא מוסד ציבורי זכאי – הסכום הנמוך מבין אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

אשר בהם שולם ”מסלול שכר” רק בעבור עובדים שנעדרו בשל המצב הביטחוני.

על אף האמור, וכדי שלא להיטיב יתר על המידה עם עסקים שמשלמים שכר גבוה, מוצע שלא יינתן פיצוי העולה על השכר הממוצע במשק, מוכפל במספר העובדים של המעסיק ששולם להם שכר עבור התקופה המזכה, ויובהר כי עובד שהוצא לחופשה ללא תשלום או שלא שולם לו שכר כלל בשל היעדרויות שלו בתקופה המזכה לעניין שכר, לא ייספר במניין העובדים לעניין זה.

כמו כן מוצע כי מגובה הוצאות השכר בתקופת הזכאות יופחתו סכומים שהמוסד לביטוח לאומי שילם למעסיק לשם החזר תגמולי מילואים שהמעסיק שילם לעובד, לפי פרק י”ב לחוק הביטוח הלאומי. כאשר המעסיק משלם שכר לעובד שבמילואים, שכר זה נכלל בתוך השכר ששולם לעובדים בתקופה המזכה, אך למעשה המעסיק לא נושא בנטל התשלום של שכר זה, שכן הוא מקבל על כך שיפוי מביטוח לאומי. על כן, מוצע להפחית את הסכומים האלה מהסכומים שלגביהם יקבל המעסיק פיצוי.

יצוין, שגם כאשר המעסיק משלם שכר לעובד אשר לוקח יום חופשה בשכר, המעסיק אינו נושא בנטל הכלכלי של התשלום, שכן מדובר בזכות של העובד. מי שלמעשה נושא בנטל הכלכלי של לקחת יום החופשה הוא העובד אשר לא יוכל לקחת חופשה במועד אחר. עם זאת, וכדי להקל על העסקים הניזוקים מוצע שלא לדרק בעניין

לסעיף 138 המוצע

מוצע להגדיר מונחים שונים שנעשה בהם שימוש בפרק המוצע.

להגדרות ”הוצאות השכר בתקופת הזכאות” ו”חלק השכר המזכה” – כאמור בחלק הכללי של דברי ההסבר, מתווה הסיוע לעסקים כולל השתתפות בחלק מהוצאות השכר של העסק הניזוק, בהתאם לגובה השכר ששילם הניזוק בתקופה המזכה לעניין שכר (חודש אוקטובר או נובמבר, לפי העניין). יובהר כי התקופה המזכה לעניין השכר עלולה להיות שונה מתקופת הזכאות, היות שיש עסקים המדווחים בשיטה דו-חודשית על הוצאותיהם, ועל כן בעבור תקופת הזכאות בעבור פיצוי חודש אוקטובר 2023 תהיה חודשים ספטמבר–אוקטובר 2023, אך התקופה המזכה תהיה חודש אוקטובר 2023 בלבד. במקרה זה הוצאות השכר בתקופה המזכה הן חלק מהוצאות השכר ששילם הניזוק בתקופת הזכאות אשר בעבורם הוא יהיה זכאי לפיצוי.

הוצאות השכר בתקופת הזכאות, שעליהן יינתן פיצוי, הוא סכום של 75% משכר העבודה אשר שולם לעובדים בעד התקופה המזכה, כשהתוצאה המתקבלת מוכפלת ב־1.25. לפי המוצע, הפיצוי ייגזר מסכום השכר ששולם לעובדים בעד התקופה המזכה. כלומר, יינתן פיצוי, הן בשל עובדים שעבדו בתקופה המזכה והן בשל עובדים שלא הגיעו לעבודה בתקופה המזכה כלל, ובלא תלות בסיבה שבגינה לא הגיעו לעבודה. זאת בשונה ממתווים קודמים,

³ ק”ת התשנ”ג, עמ’ 408.

(א) תוצאת המכפלה האמורה בפסקה (1)(א) להגדרה זו, שהיא מוכפלת בשיעור המתקבל מחלוקת סכום הכנסתו של הניזוק בשנת הבסיס, כפי שדווחה בדוח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודה, שאינה הכנסה מתמיכות ותרומות, בסכום הכנסתו בשנת הבסיס כפי שדווחה כאמור, הכולל תמיכות ותרומות;

(ב) הסכום כאמור בפסקה (1)(ב) להגדרה זו, שהוא מוכפל בשיעור האמור בפסקת משנה (א);

(3) לעניין ניזוק שהוא קיבוץ – הסכום הנמוך מביין אלה:

(א) שכר העבודה כאמור בפסקה (1)(א) להגדרה זו, של עובד שאינו חבר הקיבוץ, או עובד שהוא חבר הקיבוץ העובד בתעשייה, במסחה, בשירותים, בחקלאות או בתיירות בקיבוץ, ולמעט חבר הקיבוץ העוסק במתן שירותים לחברי הקיבוץ עצמם;

(ב) השכר הממוצע לחודש כמשמעותו בסעיף 2(ב) לחוק הביטוח הלאומי, כפי שהיה ידוע בחודש אוקטובר 2023, מוכפל במספר העובדים כאמור בפסקת משנה (א);

לעניין הגדרה זו, "התקופה המזכה לעניין שכר" – אחת מאלה, לפי העניין:

(1) לעניין תקופת הזכאות כאמור בפסקה (1) להגדרה "תקופת הזכאות" – חודש אוקטובר 2023;

(2) לעניין תקופת הזכאות כאמור בפסקה (2) להגדרה "תקופת הזכאות" – חודש נובמבר 2023;

"הוצאות מזכות" – ההוצאות הקבועות בתוספת חלק השכר המזכה, והכול עד לסכום כמפורט להלן, לפי העניין:

ד ב ר י ה ס ב ר

שנפגע פגיעה קשה הן קטנות יותר (מכיוון שנדרשים לו פחות עובדים להפעיל את העסק מאשר עסק שנפגע פחות), והפיצוי נקבע גם בהתבסס על הוצאות השכר, ייתכנו מקרים שבהם עסק שהירידה במחזור העסקאות שלו נמוכה יותר יזכה בפיצוי גדול יותר בשל רכיב זה.

להגדרה "הוצאות מזכות" – לפי המוצע בסעיף 138(א) המוצע, יינתן לניזוק שהמחזור השנתי שלו עלה על 300 אלף שקלים חדשים, פיצוי בגובה סכום ההוצאות המזכות שלו. לפי ההגדרה, סכום הוצאות המזכות מורכב משני רכיבים. הרכיב הראשון הוא "ההוצאות הקבועות" שנושא בהן העסק, כפי שיפורט בהמשך, והרכיב השני הוא "חלק השכר המזכה" המשקף את חלק הפיצוי אשר

זה, ולשלם להם פיצוי גם בעבור ימים אלה, ולהותיר את הסדרת מערכת היחסים בין הצדדים לחוזה העבודה להסכמות ביניהם.

יובהר כי אופן מדידת הוצאות השכר בתקופת הזכאות מותאם לעניין נישומים מסוגים שונים.

כחלק מחישוב גובה הפיצוי אשר יינתן לניזוק, מוצע להכפיל את הוצאות השכר בתקופה המזכה שהוציא המעסיק, בשיעור ירידת המחזורים של הניזוק. כך, ככל שהפגיעה בעסק הייתה גדולה יותר, ושיעור ירידת המחזורים היה יותר גבוה, המדינה תשתתף יותר בעלות השכר. כמובן שמשום שסביר שהוצאות השכר של ניזוק

(1) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס אינו עולה על 100 מיליון שקלים חדשים – 600 אלף שקלים חדשים;

(2) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עולה על 100 מיליון שקלים חדשים ואינו עולה על 300 מיליון שקלים חדשים – 600 אלף שקלים חדשים בתוספת 0.3% מחלק מחזור עסקאותיו בשנת הבסיס העולה על 100 מיליון שקלים חדשים;

(3) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עולה על 300 מיליון שקלים חדשים ואינו עולה על 400 מיליון שקלים חדשים – 1.2 מיליון שקלים חדשים;

“הוצאות קבועות” – אחד מאלה, לפי העניין.

(1) לעניין ניזוק שאינו מנוי בפסקאות (2) או (3) – סך כל התשומות השוטפות בשנה הקודמת, מחולק ב־12 ומוכפל במקדם ההוצאות הקבועות;

(2) לעניין ניזוק שהוא מוסד ציבורי זכאי – סך כל ההוצאות הקשורות למכירת שירותים או מוצרים המסופקים באופן שוטף ובמהלך רוב חודשי השנה, שהוצאו בשנה הקודמת, מחולק במספר חודשי הפעילות של הניזוק בשנה הקודמת ומוכפל במקדם ההוצאות הקבועות;

(3) לעניין ניזוק שהוא עוסק הרשום כעוסק אחד עם עוסק אחר לפי הוראות סעיף 56 לחוק מס ערך מוסף – סך התשומות השוטפות שהיה מדווח לרשות המסים בישראל בשל השנה הקודמת אילולא היה רשום כעוסק אחד עם עוסק אחר, מחולק ב־12 ומוכפל במקדם ההוצאות הקבועות;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפיצוי. לפי ההגדרה יש להכפיל את הממוצע החודשי של הוצאות העסק בשנת המס הקודמת במקדם ההוצאות הקבועות. מקדם ההוצאות הקבועות נקבע בהתבסס על שני רכיבים – שיעור ההוצאות הקבועות הטיפוסי של עסקים (כלומר חלק ההוצאות הקבועות מתוך סך ההוצאות שמוציא עסק טיפוסי) ושיעור הפגיעה במחזור ההכנסות של העסק. הכפלת שיעור ההוצאות הקבועות הטיפוסי בממוצע הוצאות של עסק תיתן את שווי ההוצאות הקבועות של אותו עסק. מקדם ההוצאות הקבועות לוקח שיעור זה ועושה עליו מניפולציה בהתאם לשיעור הפגיעה של העסק בשל המלחמה, כך שככל שהניזוק נפגע בצורה רבה יותר בשל הלחימה השיעור מתוך הוצאות עסקו שלגביו יקבל פיצוי יהיה גדול יותר.

כיוון שמקדם ההוצאות הקבועות הוא משתנה קבוע ואחיד לכלל העסקים בישראל מוצע לאפשר למנהל רשות המסים לקבוע מקדם בשיעור אחר לגבי ניזוק מסוים

ינתן בשל תשלום הוצאות שכר בתקופה הקובעת. בשל היקף המענקים, מוצע לקבוע כי גובה ההוצאות המזכות שבעבורם ניתן לקבל פיצוי יוגבל בהתאם לגודל העסק ומחזור עסקאותיו השנתי. כך, לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו השנתי אינו עולה על 100 מיליון שקלים חדשים שיעור הפיצוי יוגבל ל־600 אלף שקלים חדשים, ושיעור זה יעלה באופן ישר בהתאם לגובה מחזור עסקאותיו של העסק, עד שיגיע לניזוק שמחזור עסקאותיו השנתי עולה על 300 מיליון שקלים חדשים אשר יקבל את הסכום המרבי של 1.2 מיליון שקלים חדשים. ניזוק שמחזור עסקאותיו השנתי עולה על 400 מיליון שקלים חדשים לא יהיה זכאי לפיצוי מכיוון שעסקים כאלה הם עמידים יותר ויוכלו להמשיך להתקיים גם אל מול ירידת הפעילות כתוצאה מהמלחמה.

להגדרה “הוצאות קבועות” ו”מקדם ההוצאות הקבועות” – ההגדרה הוצאות קבועות מבטאת את נתחן של ההוצאות או התשומות של עסק הניזוק, אשר בעבורן יהיה זכאי

”חוק הביטוח הלאומי – חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב],
התשנ”ה-1995⁴;

”חוק מס ערך מוסף” – חוק מס ערך מוסף, התשל”ו-1975⁵;

”חלק השכר המזכה” – סכום הוצאות השכר בתקופת הזכאות,
מוכפל בשיעור הירידה במחזור העסקאות;

”מוסד ציבורי זכאי” – מוסד ציבורי כהגדרתו בסעיף 9(2)
(ב) לפקודה (בפרק זה – מוסד ציבורי), שמתקיימים בו
שני אלה:

(1) שליש לפחות מהכנסתו בשנת המס 2022, כפי
שדווחה בדוח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודה, לא היה
מתמיכות ותרומות;

(2) שליש לפחות מהכנסתו בשנת המס 2022 כפי
שדווחה בדוח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודה, שאינה
מתמיכות ותרומות, היה ממכירת שירותים או מוצרים
באופן שוטף ובמהלך רוב חודשי השנה;
”מחזור עסקאות” – אחד מאלה, לפי העניין:

(1) לעניין ניזוק שאינו מנוי בפסקאות (2) או (3) –
מחזור עסקאות כמשמעותו בחוק מס ערך מוסף; במחזור
עסקאות כאמור לא ייכללו כל אלה:

(א) עסקאות שסעיפים 20 או 21 לחוק מס ערך
מוסף חלים עליהן;

(ב) מכר טובין או מתן שירות מאת עוסק לקרובו,
אלא אם כן אישר המנהל, לבקשת עוסק, כי לגבי
מכר או מתן שירות כאמור לקרובו מתקיימים
אותם מאפיינים המתקיימים לגבי עסקת מכר או
שירות כאמור בין עוסק לאדם שאינו קרובו;
(ג) פיצוי ששולם לפי החוק;

ד ב ר י ה ס ב ר

היה מתמיכות ותרומות ושליש הכנסתו בשנת הבסיס, כפי
שדווחה בדוח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודת מס הכנסה,
התקבלה ממכירת שירותים או מוצרים שהתמורה בשלהם
מתקבלת באופן שוטף ובמהלך רוב חודשי השנה. זאת
בדומה לתנאי הזכאות שנקבעו בחוקי הקורונה וכדי לייחד
את הפיצוי למוסדות אשר חוו פגיעה במכירות ושירותים
הניתנים בשגרה במסגרת פעילותם.

להגדרות ”מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס”,
”שיעור הירידה במחזור העסקאות”, ו”תקופת הזכאות” –
מוצע לקבוע הגדרות שונות למחזורי העסקאות השונים
המשמשים לקביעת הזכאות לפיצוי וסכומו. ההגדרה
”מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס” רלוונטית
לחישוב שיעור ירידת המחזורים ביחס למחזור העסקאות

בהתאם למאפייני עסקו, אם שוכנע כי ההוצאות הקבועות
של העסק במקרה של אי-הפעלתו גבוהות או נמוכות באופן
חריג, ובלבד שהמקדם שיקבע לא יעלה על 1.5 מהמקדם
אשר היה נקבע לניזוק לפי החוק אילו המנהל לא היה
מפעיל את סמכותו.

כמו כן, בשל המאפיינים המיוחדים של מי שעוסקים
במסחר סטונאי או קמעונאי בדלק ושיעור ההוצאות
הקבועות הנמוך של עוסקים כאמור, מוצע לקבוע שלגביהן
יוכפל שיעור מקדם ההוצאות הקבועות החל לגביהם, לפי
העניין, ב-0.35.

להגדרה ”מוסד ציבורי זכאי” – מוצע לקבוע כי מוסד
ציבורי אשר יהיה זכאי לפיצוי מכוח החוק המוצע, הוא
מוסד ציבורי אשר שליש לפחות מהכנסתו בשנת הבסיס לא

⁴ ס”ח התשנ”ה, עמ’ 210.

⁵ ס”ח התשל”ו, עמ’ 52.

(2) לעניין ניזוק שהוא מוסד ציבורי זכאי – סכום ההכנסה ממכירת שירותים או מוצרים, שהתמורה בשלהם מתקבלת ממתן השירות או הספקת המוצר בפועל, כפי שדווח לרשות המסים בדוח לפי סעיף 131 לפקודה שאושר לעניין זה בידי רואה חשבון או יועץ מס;

(3) לעניין ניזוק שהוא עוסק פטור כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף – מחזור העסקאות, כפי שדווח לרשות המסים בהצהרה לפי תקנה 15 לתקנות מס ערך מוסף (רישום), התשל"ו-1976⁶, ואם התקופה שלגביה נבחן המחזור אינה נכללת בהצהרה כאמור – מחזור העסקאות כפי שהצהיר עליו הניזוק לעניין זה;

”מחזור עסקאות בשנת הבסיס” – מחזור עסקאות כפי שדווח לגבי שנת הבסיס, מחולק במספר חודשי הפעילות בשנת הבסיס ומוכפל ב-12, ולעניין ניזוק הרשום כשותפות לפי חוק מס ערך מוסף או ניזוק שהוא עוסק הרשום כעוסק אחד עם עוסק אחר לפי סעיף 56 לחוק האמור – לפי מחזור העסקאות המאוחד של השותפות או של העוסקים הרשומים יחד, לפי העניין;

”מחזור העסקאות הקובע לעניין תקופת הבסיס” – אחד מאלה, לפי העניין.

(1) לעניין ניזוק כמפורט להלן שפתח את עסקו לפני יום ו' באלול התשפ"ב (2 בספטמבר 2022), מחזור העסקאות כמפורט לצידו:

(א) לעניין ניזוק שהוא עוסק פטור או מוסד ציבורי זכאי – מחזור עסקאותיו בתקופת הבסיס;

(ב) לעניין ניזוק המדווח בשיטה דיר-חודשית – מחזור עסקאותיו של הניזוק בתקופת הבסיס, כפי שדווח לרשות המסים בישראל על פי דין, עד יום כ"א בתשרי התשפ"ד (6 באוקטובר 2023);

(ג) ניזוק המדווח בשיטה דיר-חודשית – מחזור עסקאותיו של הניזוק בתקופת הבסיס כפי שדווח לרשות המסים בישראל על פי דין, עד יום כ"א בתשרי התשפ"ד (6 באוקטובר 2023);

ד ב ר י ה ס ב ר

כי יהיו שתי תקופות שיוגדרו כתקופת הזכאות. הראשונה, היא תקופת הדיווח של הניזוק לעניין מס ערך מוסף הכוללת את חודש אוקטובר 2023, והשנייה, תקופת הדיווח לעניין מס ערך מוסף הכוללת את חודש נובמבר 2023.

ב"תקופת הזכאות", שהיא תקופת הדיווח הכוללת את התקופה הקובעת, וכן לחישוב סכום הפיצוי. ההגדרות מפרטות את אופן חישוב המחזורים האמורים בעניין עסקים מסוגים שונים. כאמור לעיל, לעניין "תקופת הזכאות" מוצע

⁶ ק"ת התשל"ו, עמ' 946.

(2) לעניין ניזוק כמפורט להלן, שפתח את עסקו בתקופה שמיום ו' באלול התשפ"ב (2 בספטמבר 2022) עד יום י"ד באלול התשפ"ג (31 באוגוסט 2023), והודיע לרשות המסים בישראל על פתיחת עסקו עד יום י"ד באלול התשפ"ג (31 באוגוסט 2023), מחזור העסקאות כמפורט לצידו:

(א) לעניין ניזוק שהוא עוסק פטור או מוסד ציבורי זכאי – מחזור עסקאותיו מיום שפתח את עסקו עד יום ט"ו בתשרי התשפ"ד (30 בספטמבר 2023), מחולק במספר חודשי הפעילות;

(ב) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה חדר-חודשית – מחזור עסקאותיו מיום 1 בחודש שלאחר תום תקופת הדוח התקופתי הראשון שהגיש לפי סעיפים 67 או 67א לחוק מס ערך מוסף עד יום ט"ו בתשרי התשפ"ד (30 בספטמבר 2023), כפי שדווח לרשות המסים על פי דין, מחולק במספר חודשי הפעילות;

(ג) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה דו-חודשית – מחזור עסקאותיו מיום 1 בחודש שלאחר תום תקופת הדוח התקופתי הראשון שהגיש לפי סעיפים 67 או 67א לחוק מס ערך מוסף עד יום י"ד באלול התשפ"ג (31 באוגוסט 2023), כפי שדווח לרשות המסים על פי דין, מחולק במספר חודשי הפעילות ומוכפל ב-2;

"מס תשומות" – כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף;

"מקדם הוצאות קבועות" – אחד מאלה:

(1) לעניין ניזוק כמפורט להלן, שאינו ניזוק כאמור בפסקה (2):

(א) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה חדר-חודשית ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 25% ואינו עולה על 40%, ולעניין ניזוק שמדווח בשיטה דו-חודשית ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 12.5% ואינו עולה על 20% – 7%;

(ב) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה חדר-חודשית ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 40% ואינו עולה על 60%, ולעניין ניזוק שמדווח בשיטה דו-חודשית ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 20% ואינו עולה על 30% – 11%;

(ג) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה דרי־חודשית ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 60% ואינו עולה על 80%, ולעניין ניזוק שמדווח בשיטה דרי־חודשית ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 30% ואינו עולה על 40% – 14.5%;

(ד) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה דרי־חודשית ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 80%, ולעניין ניזוק שמדווח בשיטה דרי־חודשית ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 40% – 22%;

(2) לעניין ניזוק שהוא עוסק במסחר סיטונאי או קמעונאי בדלק, ומתקיים לגביו האמור בפסקאות משנה (א) עד (ד) של פסקה (1) להגדרה זו – השיעור כאמור בסיפה של אותן פסקאות משנה, לפי העניין, מוכפל ב־0.35;

(3) מקדם בשיעור אחר שקבע המנהל, לגבי ניזוק מסוים שהוא ניזוק כאמור בפסקה (1) להגדרה זו, אם שוכנע כי ההוצאות הקבועות של העסק במקרה של אי־הפעלתו גבוהות או נמוכות באופן חריג, ובלבד שהמקדם שיקבע לא יעלה על 1.5 מהמקדם אשר היה נקבע לניזוק לפי אותה פסקה;

”נוק עקיף” – הפסד או מניעת רווח כתוצאה מנוק מלחמה, כהגדרתו בסעיף 35, או בשל אי־אפשרות לנצל נכסים עקב פעולות מלחמה על ידי הצבאות הסדירים של האויב או עקב פעולות איבה אחרות נגד ישראל, או עקב פעולות מלחמה על ידי צבא הגנה לישראל;

”ניזוק” – עוסק, למעט כל אחד מאלה, שנגרם לו נוק עקיף:

(1) המדינה;

(2) גוף מתוקצב או תאגיד בריאות כהגדרתם בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב, התשמ”ה–1985;

(3) קופת חולים;

ד ב ר י ה ס ב ר

זכאותם לפיצוי או חישוב סכום הפיצוי אינם אפשריים עקב אופי העסק, וש בשל סוג אופי זה הפגיעה בהם, בעקבות מלחמת חרבות ברזל, תהיה פחותה. וכך מוצע להחריג את מי שעיסוקו במכירת זכות במקרקעין שמהווה מלאי עסקי בידו או מי שבשנות המס 2022 או 2023 עסק בפעילות של עבודה ממושכת, כגון מיום בנייה או פרויקט דוגמת הפקת סרט, שביצע במשך למעלה משנה. כמו כן מוצע להחריג מוסדות פיננסיים שונים.

להגדרה ”ניזוק” – מוצע להחריג מהסדר הפיצוי המוצע גופים שמתוקצבים על ידי המדינה, במישרין או בעקיפין, וכן גופים שלממשלה בעלות מלאה או חלקית בהם, וזאת מתוך תפיסה שהם נשענים בדרך זו אחרת על המדינה. כך גם מוצע להחריג מההגדרה חברות ממשלתיות ותאגידים סטטוטוריים, לנוכח השוני בינן לבין חברות עסקיות רגילות בשל בעלות המדינה במניותיהן והתרומה שיש למעורבות הממשלה על פעילותן. עוד מוצע להחריג עסקים שבחינת

⁷ ס”ח התשמ”ה, עמ’ 60.

(4) מוסד ציבורי שאינו מוסד ציבורי זכאי;

(5) תאגיד שהוקם בחוק או לפיו;

(6) מוסד פיננסי כמפורט להלן:

(א) תאגיד בנקאי כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981⁸, לרבות תאגיד עזר כהגדרתו בחוק האמור;

(ב) מבטח כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981⁹;

(ג) חבר בורסה כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968¹⁰;

(ד) חברה מנהלת כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005¹¹;

(ה) מנהל קרן כמשמעותו בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994¹²;

(7) מי שבאחת או יותר משנות המס 2022 או 2023 חל עליו פטור ממס לפי סעיף 33 לחוק מס ערך מוסף;

(8) מי שעיסוקו במכירת זכות במקרקעין, המהווה מלאי עסקי בידו; לענין זה, "מכירת זכות במקרקעין" – כהגדרת "מכירה", לענין זכות במקרקעין, בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963¹³;

(9) מי שביצע בשנת המס 2022 או 2023 עבודה שמשך ביצועה עולה על שנה;

(10) מי שדיווח לרשות המסים בישראל על סגירת עסקו, לפני יום ט"ז בתשרי התשפ"ד (1 באוקטובר 2023);

(11) מי שדיווח על מחזור עסקאות בשיעור אפס לגבי ארבעת החודשים שלפני המועד האמור בפסקה (10), אלא אם כן שוכנע המנהל שהעסק היה פעיל עד תום חודשיים מתום התקופה הקובעת;

⁸ ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

⁹ ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

¹⁰ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

¹¹ ס"ח התשס"ה, עמ' 889.

¹² ס"ח התשנ"ד, עמ' 308.

¹³ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

12) מי שעסקו לא היה פעיל לפני ט"ז בתשרי התשפ"ד (1 באוקטובר 2023); לעניין זה, יראו עוסק כמי שעסקו לא היה פעיל אם הוא לא הגיש לרשות המסים בישראל שניים מתוך שלושת הדוחות האחרונים שהיה חייב בהגשתם לפי חוק מס ערך מוסף, לגבי התקופה שלפני המועד האמור, אלא אם כן הוכיח, להנחת דעתו של המנהל, שעסקו היה פעיל;

"עוסק" – חייב במס כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף;

"קרוב" – כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה;

"שיעור הירידה במחזור העסקאות" – מחזור העסקאות בתקופת הבסיס, בהפחתת מחזור העסקאות בתקופת הזכאות, כשהתוצאה המתקבלת מחולקת במחזור העסקאות בתקופת הבסיס;

"שנת הבסיס" – אחת מאלה, לפי העניין;

(1) לעניין ניזוק שפתח את עסקו לפני יום כ"ח בטבת התשפ"ב (1 בינואר 2022) – שנת 2022;

(2) לעניין ניזוק שפתח את עסקו בשנת 2022 או לאחריה – התקופה שמהמועד שבו החל לפעול לראשונה או מיום ח' בטבת התשפ"ג (1 בינואר 2023), לפי המאוחר, עד המועד המפורט להלן, לפי העניין;

(א) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה חד-חודשית, מוסד ציבורי זכאי ועוסק פטור – יום ט"ו בתשרי התשפ"ד (30 בספטמבר 2023);

(ב) לעניין ניזוק שמדווח בשיטה דו-חודשית – עד יום י"ד באלול התשפ"ג (31 באוגוסט 2023);

ד ב ר י ה ס ב ר

שנת הבסיס מתייחסת לשנת מס מסוימת, ומונח זה לרונטי לצורך חישוב גודל העסק לצורך קביעת הפיצוי המגיע לו. חישוב גודל העסק כאמור נעשה לפי הכפלה של הממוצע החודשי של עסקאות העסק בשנת הבסיס ב-12. יצוין כי לעניין עוסק הרשום במחלקת מס ערך מוסף ברשות המסים כאיחוד עוסקים, כהגדרתו בסעיף 56 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן – חוק מע"מ), או כשותפות, כלומר עוסק המדווח על עסקאותיו במאוחד עם עוסק אחר, יתחשבו במחזור העסקאות המאוחד כמחזור העסקאות בשנת הבסיס.

בשתי השנים המוגדרות נקבעו הוראות מיוחדות לגבי עסק שלא פעל במשך 12 חודשים מלאים מכיוון שפתח את עסקו רק לאחר תחילת השנה הקודמת או שנת הבסיס, לפי העניין.

עוד מוצע להחריג מהגדרת ניזוק כל עסק שדיווח לרשות המסים על סגירתו, עסק שהפסיק את פעילותו או שקיימת אינדיקציה בדיווחי העסק בתקופה שקדמה לתקופה הקובעת לכך שהעסק לא פעיל – דיווח על מחזור עסקאות בסכום אפס בארבעת החודשים שקדמו לחודש אוקטובר 2023 או אי-הגשת שניים מתוך שלושת הדוחות בחודשים יולי, אוגוסט וספטמבר 2023 אם היה חייב בהגשתם – זאת אלא אם כן הוכיח כי העסק היה פעיל. החרגה זו מוצעת כיוון שלעסקים אלה אין עוד הוצאות קבועות שהם משלמים, ואילו הסדר הפיצוי נועד לפצות בשל הוצאות אלה.

להגדרות "שנת הבסיס", "השנה הקודמת" ו"מחזור עסקאות בשנת הבסיס" – לפי המוצע, המונח "השנה הקודמת" מתייחס ל-12 החודשים שלפני התקופה שבה אירעה מלחמת חרבות הברזל, והוא משמש לצורך חישוב הממוצע החודשי של הוצאות השכר של העסק או ממוצע התשומות החודשיות של העסק.

"השנה הקודמת" – אחת מאלה, לפי העניין:

(1) לעניין ניזוק שאינו מפורט בפסקה (2) – התקופה שמיום ה' באלול התשפ"ג (1 בספטמבר 2022) עד יום י"ד באלול התשפ"ג (31 באוגוסט 2023);

(2) לעניין ניזוק שפתח את עסקו ביום ה' באלול התשפ"ג (1 בספטמבר 2022) או לאחריו – התקופה שמהמועד שבו החל לפעול לראשונה עד יום י"ד באלול התשפ"ג (31 באוגוסט 2023);

"תמיכות ותרומות" – תמיכה לפי סעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, תמיכה מאת רשות מקומית, או תרומות;

"התקופה הקובעת" – התקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום י"ז בכסלו (30 בנובמבר 2023);

"תקופת הבסיס" – התקופה המקבילה בשנת 2022 לתקופת הזכאות;

"תקופת הזכאות" – כל אחת מאלה, לפי העניין:

(1) לעניין ניזוק המדווח בשיטה הדר־חודשית, עוסק פטור ומוסד ציבורי זכאי –

(א) חודש אוקטובר 2023;

(ב) חודש נובמבר 2023;

(2) לעניין ניזוק המדווח בשיטה ה־ר־חודשית –

(א) חודשים ספטמבר ואוקטובר 2023;

(ב) חודשים נובמבר ודצמבר 2023;

"תשומות שוטפות" – סך כל התשומות, שנוכה בשלהן מס תשומות בהתאם לחוק מס ערך מוסף, כפי שדווח לרשות המסים בישראל באמצעות דוח תקופתי לפי סעיפים 67 או 67א לחוק מס ערך מוסף, לפי העניין, שהוגש עד יום כ"א בתשרי התשפ"ד (6 באוקטובר 2023), למעט אלה:

(1) תשומות של עוסק בשל רכישת טובין או קבלת שירות מעוסק שהוא קרובו, זולת אם אישר המנהל, לבקשת העוסק, כי מתקיימים לגבי התשומה אותם מאפיינים המתקיימים לגבי תשומה כאמור בשל רכישת או קבלת שירות בידי העוסק מאדם שאינו קרובו;

(2) תשומות ציוד שנרכש לצורכי העסק;

”תשומות שוטפות בשנה הקודמת” – סך התשומות השוטפות כפי שדווח לרשות המסים בישראל לגבי שנה הקודמת, מחולק במספר חודשי הפעילות בשנה הקודמת ומוכפל ב־12.

פיצויים בשל נזקים 38. ד. (א) ניווק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עלה על 300 אלף שקלים חדשים, זכאי לפיצויים בגובה הוצאותיו המזכות, בעד נזק עקיף שנגרם לו במהלך התקופה הקובעת, אם מתקיימים לגביו כל אלה:

- (1) מחזור עסקאותיו בשנת הבסיס אינו עולה על 400 מיליון שקלים חדשים;
- (2) שיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 25%, ואם הוא מדווח בשיטה דו־חודשית – על 12.5%;
- (3) הירידה במחזור העסקאות כאמור בפסקה (2) נגרמה כתוצאה מנזק עקיף;
- (4) הוא פתח את עסקו לפני יום ט״ו באלול התשפ״ג (1 בספטמבר 2023);
- (5) הוא הגיש לפקיד השומה, עד יום הגשת תביעה לקבלת פיצויים לפי פרק זה, את המסמכים המפורטים להלן:

ד ב ר י ה ס ב ר

פני תקופת פעילותו עד סוף חודש אוגוסט 2023 – לעוסק המדווח בדיווח דו־חודשי, או עד סוף חודש ספטמבר 2023 – לעוסק המדווח בדיווח ה־חודשי.

כמו כן, נדרש כי העסק הגיש את הדוחות התקופתיים הנדרשים לצורך חישוב הפיצוי וכי הוא מנהל את פנקסיו כנדרש בהתאם לדין.

מוצע לקבוע את סכום הפיצוי שלו יהיה זכאי העסק, בהתאם לגובה מחזור עסקאותיו, כאשר עסק גדול יותר יקבל פיצוי גדול יותר מכיוון שהוצאותיו הקבועות גדולות יותר. לעסקים קטנים מאוד יינתן מענק קבוע מכיוון שהתועלת התפעולית וקלות הגשת הבקשה בעסקים אלה חשובה יותר מהגודל המדויק של הפיצוי שיינתן. על כן, לגבי עסק שמחזור עסקאותיו אינו עולה על 120,000 שקלים חדשים, מוצע לקבוע סכום קבוע לפיצויים. ואילו בעסק שמחזור עסקאותיו עולה על 120,000 שקלים חדשים אך אינו עולה על 300,000 שקלים חדשים, מוצע שהסכום הקבוע שמוגדר לכל עסק, יוכפל ב”מקדם הנוק” אשר מוגדר בסעיף קטן (ה). המקדם האמור, נועד להגדיל את גובה הפיצוי לניזוקים ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלהם גבוה ביחס לניזוקים ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלהם נמוך. לעוסקים פטורים ממס ערך מוסף (שמחזור עסקאותיהם לא עולה על 120,000 שקלים חדשים) מוצע לקבוע שיעור של פיצוי אחיד לפי גודל העסק בלא הכפלתו במקדם כאמור, וזאת מכיוון שעוסק כאמור מדווח על

לסעיף 38 המוצע

מוצע לקבוע כי הפיצוי יינתן לעסק אשר מחזור עסקאותיו עולה על 18,000 שקלים חדשים. זאת לנוכח פרופיל הוצאות הקבועות של העסקים במחזורי עסקאות הנמוכים מ־18,000 שקלים חדשים והיקפן הזעיר. לצד זאת, מוצע להגביל את מתן הפיצוי לעסקים שמחזור עסקאותיהם אינו עולה על 400 מיליון שקלים חדשים.

כדי למקד את הסיוע לעסקים שנפגעו באופן משמעותי, מותנה הפיצוי בירידת מחזור עסקאות של למעלה מ־25% בתקופת הזכאות לעומת החודש המקביל בשנה הקודמת, בשל ההשפעה של מלחמת “חרבות ברזל”. המשמעות של תנאי זה היא שעסק אשר היו לו ירידת מחזורים מסיבה אחרת שאינה קשורה למלחמה, לא יהיה זכאי לפיצוי. לעניין עוסקים המדווחים על עסקאותיהם לפי חוק מע״מ בדיווח דו־חודשי, מוצע לקבוע שהבחינה תהיה של חודשיים (ספטמבר ואוקטובר 2023, ונובמבר ודצמבר 2023) לעומת החודשים המקבילים בשנה הקודמת, ושתירוש ירידה של מחזור העסקאות של למעלה מ־12.5% בלבד לצורך קבלת הפיצוי. שיעור זה, מבחינה מתמטית, משקף ירידה במחזור העסקאות הדומה לירידה של 25% לגבי עסק אשר נבחן בהתאם לירידת שיעור מחזור העסקאות לגבי חודש אחד בלבד. לעניין עסק שהחל את פעילותו לאחר יום ו' באלול התשפ״ב (2 בספטמבר 2022), תיבחן זכאותו לפי ממוצע חודשי של מחזור עסקאות על

(א) דוח תקופתי לפי סעיפים 67, 67א או 71א לחוק מס ערך מוסף, לחודשים ספטמבר ואוקטובר בשנים 2022 ו-2023, או הצהרה לפי תקנה 15 לתקנות מס ערך מוסף (רישום), התשל"ו-1976, לשנת 2022, לפי העניין, אם היה חייב בהגשתם לפי חוק מס ערך מוסף;

(ב) דין וחשבון בטופס 102 בשל חודש אוקטובר 2023, הכול לפי תקנות ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה;

(6) לא מתקיים לגביו אף אחד מאלה:

(א) הוא היה חייב בניהול פנקסים לשנת המס 2022 או 2023 ולא ניהלם;

(ב) פנקסיו לשנת המס 2022 או 2023 נקבעו כבלתי קבילים, בקביעה שאינה ניתנת לערר או לערעור.

(ב) ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עלה על 18 אלף שקלים חדשים ולא עלה על 300 אלף שקלים חדשים, זכאי לפיצויים בסכום כמפורט בפסקאות שלהלן, לפי העניין, בעד נזק עקיף שנגרם לו במהלך התקופה הקובעת, ובלבד שמתקיימים לגביו התנאים הקבועים בפסקאות (2) עד (6) בסעיף קטן (א):

(1) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס אינו עולה על 50 אלף שקלים חדשים – סכום של 1,750 שקלים חדשים;

(2) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עולה על 50 אלף שקלים חדשים אך אינו עולה על 120 אלף שקלים חדשים – סכום של 3,300 שקלים חדשים;

(3) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עולה על 120 אלף שקלים חדשים אך אינו עולה על 150 אלף שקלים חדשים – סכום של 2,650 שקלים חדשים מוכפל במקדם הנזק;

(4) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו לשנת הבסיס עולה על 150 אלף שקלים חדשים אך אינו עולה על 200 אלף שקלים חדשים – סכום של 3,125 שקלים חדשים מוכפל במקדם הנזק;

(5) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו לשנת הבסיס עולה על 200 אלף שקלים חדשים אך אינו עולה על 250 אלף שקלים חדשים – סכום של 4,000 שקלים חדשים מוכפל במקדם הנזק;

6) לעניין ניזוק שמחזור עסקאותיו לשנת הבסיס עולה על 250 אלף שקלים חדשים אך אינו עולה על 300 אלף שקלים חדשים – סכום של 4,675 שקלים חדשים מוכפל במקדם הנוק.

ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), היה סכום הפיצויים שזכאי לו ניזוק כאמור באותו סעיף קטן, נמוך מסכום הפיצויים שאותו ניזוק היה זכאי לו לפי הוראות סעיף קטן (ב)6), אם מחזור העסקאות שלו בשנת הבסיס היה כאמור באותו סעיף קטן, יהיה הניזוק זכאי לקבל את סכום הפיצוי לפי אותו סעיף קטן.

ד) שינה ניזוק את שיטת הדיווח שלו מהשיטה שבה דיווח לגבי מחזור עסקאותיו בתקופת הבסיס, יראו אותו לעניין חישוב מחזור העסקאות בתקופת הבסיס וחישוב מחזור העסקאות בתקופת הזכאות, כמי שמדווח בשיטה דו־חדרית.

ה) בסעיף זה, "מקדם הנוק" – אחד מאלה, לפי העניין:

1) לעניין ניזוק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 12.5% ואינו עולה על 20% – 1;

2) לעניין ניזוק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 20% ואינו עולה על 30% – 1.5;

3) לעניין ניזוק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 30% ואינו עולה על 40% – 2.4;

4) לעניין ניזוק ששיעור הירידה במחזור העסקאות שלו עולה על 40% – 3.

38ה. אין בהוראות לפי פרק זה כדי לגרוע מזכותו של ניזוק לפיצויים לפי פרק שמיני, ואולם ניזוק שזכאי לפיצויים לפי פרק זה ולפי פרק שמיני, בשל נזקים שנגרמו לו בתקופה הקובעת, הברירה בידו לבחור בפיצויים לפי אחד מהם.

מניעת כפל פיצויים

ד ב ר י ה ס ב ר

ההסבר לסעיף זה – תקנות מס רכוש 1973), הן הוראת הקבע אשר קובעות את אופן הפיצוי לניזוקים ביישובי ספר, וככל הנראה מי שזכאי לפיצוי לפי התקנות האמורות יהיה זכאי לפיצוי גם לפי פרק שמיני 1 המוצע. נוסף על כך, לעיתים רבות, לאחר הכרזה על מצב חירום בעורף, נקבעות תקנות ספציפיות, מכוח הפרק השמיני לחוק מס רכוש, כהוראת שעה, אשר מעניקות פיצויים למי שנפגע בתקופת ההכרזה. צפוי שייקבעו תקנות כאמור גם לגבי התקופה הקובעת.

ככל הנראה כל הניזוקים הזכאים לפיצוי בהתאם לתקנות מס רכוש 1973 או לתקנות אשר יותקנו לצורך מתן פיצוי ביישובי ספר על נזקים שנגרמו בתקופה הקובעת, יבחרו בקבלת פיצוי בהתאם לתקנות, מאחר שהפיצויים הניתנים לפי התקנות גדולים יותר.

הכנסותיו רק פעם בשנה, ואין נתונים לגבי ירידת מחזור פעילותו בחודש מסוים.

לפי סעיף 38ד(א) המוצע עסק שמחזור עסקאותיו עלה על 300,000 שקלים חדשים יקבל פיצוי בגובה "הוצאותיו המזכות" כפי שמפורט לעיל בדברי ההסבר להגדרה.

לסעיף 38 המוצע

מוצע להבהיר שניזוק שזכאי לקבל פיצויים בשל נזקים שנגרמו לו בתקופה הקובעת, יקבל את הפיצויים לפי הפרק השמיני לחוק מס רכוש או לפי פרק שמיני 1 המוצע, לפי בחירתו. הפיצויים לפי הפרק השמיני נקבעים בתקנות, והן מאפשרות פיצוי מוגדל לניזוקים אשר נמצאים ביישוב אשר מוגדר כיישוב ספר. תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נוק מלחמה ונוק עקיף), התשל"ג-1973 (בדברי

138. (א) עוסק המבקש פיצויים לפי פרק זה יגיש למנהל תביעה לפיצויים כאמור החל מ־16 בחודש העוקב לתום תקופת הזכאות הרלוונטית ועד תום 90 ימים מהמועד האמור; המנהל רשאי לדחות את מועד התחילה להגשת תביעה לתקופה אחת שלא תעלה על 15 ימים, אם מתקיימות נסיבות שבשלהן לא ניתן להגיש את התביעה באופן מקוון החל במועד האמור.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף 51, המנהל רשאי להאריך את התקופה המרבית להגשת תביעה כאמור בסעיף קטן (א), בתקופה נוספת, אחת או יותר, דרך כלל או לעוסק מסוים, אם נוכח כי ישנה סיבה מספקת לכך, ובלבד שסך כל תקופות ההארכה לא יעלה על 180 ימים; האריך המנהל את התקופה כאמור דרך כלל, תפורסם הודעה על כך גם באתר האינטרנט של רשות המסים.

(ג) תביעה לפי סעיף זה תוגש באופן מקוון, ותכלול את הפרטים הדרושים לשם בחינת עמידתו של העוסק בתנאים לקבלת הפיצויים לפי פרק זה ולשם תשלום הפיצויים לפי הוראות פרק זה.

138. (א) הגיש עוסק למנהל תביעה לפיצויים לפי הוראות סעיף 138, יקבע המנהל בהחלטה מנומקת את זכאותו של העוסק לפיצויים ואת סכום הפיצויים, בתוך 150 ימים ממועד הגשת התביעה, ואם ביקש מהעוסק פרטים נוספים – רשאי הוא להאריך את התקופה האמורה בתקופות נוספות שלא יעלו יחד על 30 ימים.

קביעת הזכאות
לפיצויים ותשלום
מקדמה

(ב) המנהל רשאי, ביוזמתו או לפי דרישת העוסק, לתקן את קביעתו כאמור בסעיף קטן (א), אם התגלו עובדות חדשות או אם מצא כי נפלה טעות בקביעה זו.

(ג) ביקש המנהל מהעוסק פרטים נוספים כאמור בסעיף קטן (א), לא יובא במניין התקופה למתן החלטה כאמור באותו סעיף קטן פרק הזמן שבו הניזוק לא מסר למנהל את הפרטים כאמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 138 המוצע

מוצע לקבוע שבהתאם לתביעה שתוגש ופרטיה, יקבע מנהל רשות המסים, או מי שהוא הסמיך לשם כך לפי סמכותו בסעיף 64(ב) לחוק מס רכוש, בהחלטה מנומקת, את זכאות העוסק לפיצוי ואת סכום הפיצוי, בתוך 150 ימים מיום הגשת התביעה. המנהל יוכל לתקן את קביעתו, בין ביוזמתו ובין לבקשת עוסק, אם התגלו עובדות חדשות או נמצא כי נפלה טעות בקביעתו. לפיכך, בקשות לתיקון טעות בשל עובדות חדשות או בשל טעות אחרת שבעובדה, יוגשו בראש ובראשונה לעיון חוזר של מנהל רשות המסים. על החלטת מנהל רשות המסים בבקשה לתיקון טעות יהיה ניתן להגיש ערר לוועדת הערר, כמפורט בסעיף 138ג המוצע.

לסעיף 138 המוצע

מוצע לקבוע כי תביעה לפיצויים תוגש למנהל רשות המסים באופן מקוון, בתקופה שמי־16 בחודש העוקב לתום תקופת הזכאות הרלוונטית עד תום 90 ימים מהמועד האמור. מוצע להסמיך את המנהל לדחות את התקופה האמורה אם מתקיימות סיבות שבשלהן לא ניתן להגיש את התביעה בטופס מקוון החל מאותו מועד, ובלבד שהארכה כללית, לכלל או לקבוצת עוסקים, תפורסם באתר האינטרנט של רשות המסים.

נוסף על כך מוצע לקבוע כי תביעה לקבלת פיצויים תוגש בטופס מקוון שקבע מנהל רשות המסים ותכלול את הפרטים הדרושים לשם בחינת עמידתו של העוסק בתנאים לקבלת הפיצויים ולשם תשלומם.

תשלום הפיצויים ותשלום מקדמות

פ38. (א) נקבעה זכאותו של העוסק לפיצויים לפי הוראות סעיף 138ז(א), ישולמו לו הפיצויים לא יאוחר מתום שלושים ימים מיום קביעת הזכאות.

(ב) לא הודיע המנהל לעוסק על החלטתו לפי סעיף 138 בתוך 21 ימים מיום הגשת התביעה, ישלם לו מקדמה בשיעור של 50% מסכום הפיצויים המגיע לעוסק, להנחת דעתו של המנהל, ויחולו לעניין מניין התקופה כאמור הוראות סעיף 138ז(ג).

(ג) אין במקדמה שתשלום לפי סעיף קטן (ב) ובגובהה כדי לקבוע את זכאותו הסופית של העוסק לפיצויים.

(ד) על סכום הפיצויים המשולמים לפי פרק זה ייווספו הפרשי הצמדה וריבית מיום הגשת התביעה לפיצויים עד יום התשלום.

העברה, שעבוד או עיקול של פיצוי בשל נזק עקיף ומקדמה

ט38. (א) זכות לפיצויים ולמקדמה לפי פרק זה לעוסק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס אינו עולה על 300,000 שקלים חדשים, אינה ניתנת להעברה, לשעבוד ולעיקול, בכל דרך שהיא, אלא לשם תשלום מזונות המגיעים מעוסק הזכאי לפיצויים או למקדמה לפי פסק דין של בית משפט או של בית דין מוסמך.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם על פיצויים או מקדמה כאמור ששולמו באמצעות תאגיד בנקאי או חברה כהגדרתה בחוק הדואר, התשמ"ו-1986, בנותנה שירותים לפי סעיף 88א לאותו חוק, במשך תשעים ימים מיום ששולמו כאמור.

תשלום ביתר

38. (א) שולמו לניזוק פיצויים, לרבות מקדמה, בסכום העולה על סכום הפיצויים שהוא זכאי להם לפי פרק זה, יחזיר הניזוק את ההפרש שבין סכומים אלה (בסעיף זה – סכום היתר) בתוך תשעים ימים מיום שהמציא לו המנהל דרישה להחזר, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית על סכום היתר, מיום ששולם סכום היתר עד יום ההחזר.

ד ב ר י ה ס ב ר

חדשים לקבלת פיצוי לפי פרק שמיני 1 המוצע, למעט לצורך תשלום מזונות. מוצע להחיל הגבלה זאת הן על הפיצויים והן על מקדמה כאמור בסעיף 138 המוצע אשר שולמו לחשבון הבנק של היחיד האמור, וזאת למשך 90 ימים מיום התשלום.

לסעיף 138 המוצע

כדי למנוע מצב של פיצוי ביתר, מוצע כי במקרה שבו שולמו לניזוק פיצויים או מקדמה ביתר, יחזיר הסכום ששולם העולה על סכום הפיצויים שלהם זכאי הניזוק, וזאת בתוך 90 ימים, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום התשלום ועד יום ההחזר. כמו כן, מוצע להחיל את פקודת המסים (גבייה) על סכום היתר ועל הפרשי הצמדה והריבית האמורים, ולהחיל עליהם את הוראות חוק קיזוז מסים, התש"ם-1980, כך שיראו אותם כאילו היו חוב מס.

לסעיף 138 המוצע

מוצע לקבוע כי הפיצוי ישולם בתוך 30 ימים מיום קביעת הזכאות. מוצע כי בהעדר הודעה של המנהל על החלטתו בעניין זכאותו של עוסק לפיצויים בתוך 21 ימים מיום הגשת התביעה, תשולם לעוסק מקדמה בשיעור של 50% מסכום הפיצוי המגיע לעוסק, להנחת דעתו של המנהל. בדומה לפיצויים אחרים הניתנים לפי חוק מס רכוש, מוצע לקבוע שעל סכום הפיצויים המשולמים לפי פרק זה ייווספו הפרשי הצמדה וריבית מיום הגשת התביעה לפיצויים עד יום התשלום.

לסעיף 138 המוצע

בדומה לקבוע בחוקי הקורונה, מוצע לקבוע כי לא יהיה ניתן להעביר, לשעבוד ולעקל, את זכותו של יחיד אשר מחזור עסקאותיו אינו עולה על 300,000 שקלים

(ב) על סכום היתר ועל הפרשי ההצמדה כאמור בסעיף קטן (א), יחולו הוראות פקודת המסים (גבייה)¹⁴, כאילו היה מס, וכן יחולו עליהם הוראות חוק קיזוז מסים, התש"ם-1980¹⁵, כאילו היו חוב מס.

38יא. (א) בסעיף זה, "סכום ההפרש" – ההפרש שבין סכום הפיצויים שכלל ניזוק בתביעה שהגיש לפי סעיף 138 ובין סכום הפיצויים שהמנהל קבע שהוא זכאי לו לפי הוראות סעיף 138(א).

קנס בשל הגשת תביעה ביתר

(ב) עוסק שסכום ההפרש לגביו עולה על 50% מסכום הפיצויים שכלל בתביעה שהגיש לפי סעיף 138 ולא הוכיח להנחת דעתו של המנהל שלא התרשל בעריכת התביעה שהגיש, יהיה חייב בקנס בשיעור של 25% מסכום ההפרש.

(ג) עוסק שסכום ההפרש לגביו עולה על 15,000 שקלים חדשים וכן עולה על 50% מסכום הפיצויים שכלל בתביעה שהגיש לפי סעיף 138, וסכום ההפרש נובע מפעולה שנקבע לגביה בקביעה סופית כי היא מהווה עסקה מלאכותית לפי סעיף 38יב, ובלבד שהעוסק לא דיווח עליה, או שהיא עסקה בדויה לפי הסעיף האמור, יהיה חייב בקנס בשיעור של 40% מסכום ההפרש.

(ד) על קנס כאמור בסעיף זה יחולו הוראות סעיף 38יב(ב).

38יב. היה המנהל סבור כי עסקה פלונית המגדילה או העלולה להגדיל את סכום הפיצוי המשתלם לפי פרק זה היא מלאכותית או בדויה, או כי אחת ממטרותיה העיקריות של עסקה פלונית היא הגדלה בלתי נאותה של סכום הפיצוי האמור, רשאי הוא להתעלם מן העסקה, והפיצוי לאדם הנוגע בדבר יחושב לפי זה; לענין זה –

עסקה מלאכותית או עסקה בדויה

ד ב ר י ה ס ב ר

סכום ההפרש נובע מפעולה שנקבע לגביה בקביעה סופית כי היא מהווה עסקה מלאכותית או שהיא עסקה בדויה.

לסעיף 38יב המוצע

בדומה לקבוע בחוקי מס שונים מוצע לקבוע כי מנהל רשות המסים יוכל להתעלם מעסקה מלאכותית או בדויה שדווחה על ידי עוסק ושנועדה לצורך הגדלת סכום הפיצוי בלא טעם עסקי אמיתי. כך, לדוגמה, אם עוסק דוחה קבלת תשלומים כדי להגדיל את שיעור ירידת המחזוריים שלו בחודש שלגביו ניתן פיצוי לפי פרק שמיני 1 המוצע, מנהל רשות המסים יוכל להתעלם מכך ולהתחשב בתשלומים כאילו התקבלו באותו החודש.

לסעיף 38יא המוצע

מוצע להסמיך את מנהל רשות המסים להטיל על עוסק שההפרש בין סכום הפיצוי שכלל בתביעתו לבין הסכום שהמנהל קבע שהוא זכאי לו, עולה על 50% מסכום הפיצוי שתבע, קנס בשיעור של 25% מסכום ההפרש האמור, וזאת אם אותו עוסק לא הוכיח, להנחת דעתו של המנהל, שלא התרשל בעריכת התביעה. הוראה זו נועדה למזער הגשת תביעות סרק או תביעות בסכומים עורפיים ודומה להוראה בסעיף 14 לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"ף-2020 (בדברי ההסבר לסעיפים 1 עד 4 – חוק תוכנית הסיוע).

נוסף על כך, מוצע לקבוע קנס מוגדל שיחול על עוסק שסכום ההפרש לגביו עולה על 15,000 שקלים חדשים וכן עולה על 50% מסכום הפיצויים שכלל בתביעה שהגיש, אם

¹⁴ חוקי א"י, כרך ב', עמ' 1374.

¹⁵ ס"ח התש"ם, עמ' 50.

(1) ניתן לראות פעולה כבלתי נאותה גם אם אינה נוגדת את החוק;

(2) "עסקה" – לרבות פעולה.

השגה וערר 38 י.ג. (א) (1) הרואה את עצמו נפגע מהחלטת המנהל בנוגע

לפיצויים הניתנים לפי פרק זה, לרבות בנוגע להטלת קנס בשל הגשת תביעה ביתר, רשאי להגיש השגה לעובד רשות המסים בישראל שהמנהל הסמיכו לשם כך, בתוך 45 ימים מיום קבלת ההחלטה; החלטה בהשגה תהיה מנומקת ותינתן בכתב בתוך 150 ימים.

(2) השגה תוגש בטופס מקוון שיקבע המנהל ותכלול את הפרטים הדרושים לשם בחינת טענותיו של מבקש הפיצויים ועמידתו בתנאי הזכאות לפיצויים.

(3) העובד המוסמך להחליט בהשגה רשאי לדון ולהכריע בה על פי טענות וראיות שיוגשו בכתב.

(ב) על החלטה בהשגה לפי סעיף קטן (א) ניתן לערור לפני ועדת ערר כאמור בסעיף 38, בתוך 45 ימים מיום שנמסרה לעורר ההחלטה, בצירוף הודעה על זכות הערר ועל המועד להגשתו.

ועדת ערר 38 י.ד. ועדת הערר שהוקמה לפי סעיף 21 לחוק התוכנית לסיוע

כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"ף-2020¹⁶, תהיה מוסמכת לדון בעררים כאמור בסעיף 38(ב), ויחולו לעניין הערר ולעניין ועדת הערר ההוראות לפי הסעיף האמור.

רשות לייצג 38 ט.ו. סעיף 236 לפקודה יחול על ייצוג עוסק לעניין פרק זה, בשינויים המחויבים.

תקנות 38 ט.ו. שר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת –

ד ב ר י ה ס ב ר

תוכנית הסיוע, ומשכך צברה ניסיון בטיפול בעררים על החלטות בעניין תשלומים ששולמו על ידי רשות המסים לזכאים בהתאם למנגנון הדומה למנגנון אשר קיים בפרק שמיני 1 המוצע.

לסעיף 38 ט.ו. המוצע

סעיף 236 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] מאפשר לרואה חשבון כמשמעותו בחוק רואי חשבון, התשט"ו-1955, ליחיד הראוי לערוך ביקורת על פנקסי אגודה שיתופית לפי סעיף 20 לפקודת האגודות השיתופיות, וליועץ מס מייצג כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בייצוג על ידי יועצי מס, התשס"ה-2005, לייצג נישומים. מוצע להחיל את הסעיף האמור לעניין רשות לייצג עוסק בהליכים לפי פרק שמיני 1 המוצע.

לסעיף 38 ט.ו. המוצע

כדי לאפשר פיצוי מהיר בעבור נזקים עקיפים שנגרמו בחודש דצמבר 2023, אם יהיו כאלה בשל המשך הלחימה,

לסעיפים 38 ו-38 י.ד המוצעים

מוצע לקבוע כי מנגנוני ההשגה והערעור שנקבעו בחוק תוכנית הסיוע לעניין תשלום המענק לפי החוק האמור, יחולו גם לעניין הפיצויים בהתאם לחוק המוצע. כך מי שרואה את עצמו נפגע מהחלטת מנהל רשות המסים בנוגע לפיצויים לפי פרק שמיני 1 המוצע, יהיה רשאי להגיש, באמצעות טופס מקוון שייקבע, השגה לעובד רשות המסים שהמנהל הסמיכו לשם כך, בתוך 45 ימים מיום קבלת ההחלטה.

מוצע כי החלטה בהשגה תהיה מנומקת ותינתן בכתב בתוך 150 ימים. עוד מוצע כי על החלטה בהשגה על הפיצוי לפי פרק שמיני 1 המוצע יהיה ניתן לערור לפני ועדת הערר שהוקמה לפי סעיף 21 לחוק תוכנית הסיוע, בהתאם להוראות הקבועות בסעיף האמור ולתקנות שהותקנו לפיו. זאת, לנוכח העובדה כי הוועדה האמורה היא טריבונול משפטי קיים שהוקם לשם טיפול בעררים על מענק ההשתתפות בהוצאות קבועות שניתן לפי חוק

¹⁶ ס"ח התש"ף, עמ' 298; התשפ"ב, עמ' 982.

(1) להאריך את התקופה הקובעת, בתקופה נוספת, כך שפיצויים לפי פרק זה יינתנו לגבי נזקים שאירעו בתקופה הנוספת כאמור, שתסתיים לא יאוחר מיום י"ט בטבת התשפ"ד (31 בדצמבר 2023), וכן לקבוע את התיאומים הנדרשים בשל הארכה כאמור, ובלבד שאם האריך את התקופה כאמור, תקופת הזכאות של כלל הניזוקים תהיה חודשים נובמבר ודצמבר 2023, וכחלק מהתיאומים יוכפלו שיעורי הירידה במחזור העסקאות, הקבועים בהגדרה "מקדם ההוצאות הקבועות" בסעיף 38 לגבי עוסק המדווח בשיטה דו-חודשית, שיעור הירידה הקבוע בסעיף 38(א)(2) ושיעורי הירידה הקבועים בהגדרה "מקדם הנוק" בסעיף 38(ד)(ה);

(2) לקבוע, לגבי סוגי ניזוקים או קבוצות של ניזוקים, דרך שונה לקביעת מחזור העסקאות בתקופת הזכאות או מחזור העסקאות בתקופת הבסיס";

(3) בסעיף 61 לחוק העיקרי –

(א) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "לפי פרק שמיני";

(ב) במקום "לפי חוק זה" יבוא "לפי פרק שמיני".

2. הוגשה תביעה לפיצויים לפי סעיף 138 לחוק מס רכוש, כנוסחו בסעיף 1(2) לחוק זה, בתקופת הוראת השעה, יחולו הוראות פרק שמיני 1 לחוק האמור, כנוסחו בסעיף 1(2) לחוק זה, לעניין אותה תביעה, גם לאחר תום התקופה האמורה.
3. בתקופת הוראת השעה, יקראו את חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000¹⁷, כך שבתוספת השנייה, בפרט 28, בסופו יבוא "ובסעיף 38 לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961".
- תיקון חוק מס רכוש וקרן פיצויים – תחולה
- תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים – הוראת שעה

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (3)

סעיף 61 לחוק מס רכוש מסמיך את שר המשפטים להתקין תקנות בעניין נוהל וסדרי הדין של ועדות ערר לפי החוק. היות שבסעיפים 38 המוצע ו-38¹⁷ המוצע מוצע להסמיך את ועדת הערר שהוקמה לפי סעיף 21 לחוק תוכנית הסיוע לרון בעררים על החלטות מנהל רשות המסים לפי פרק שמיני 1 המוצע, מוצע לתקן, באופן זמני לתקופת הוראת השעה, את סעיף 61 האמור ולהבהיר כי סמכות השר הקבועה בו חלה רק על עררים לפי פרק שמיני לחוק מס רכוש.

סעיף 2 מוצע להבהיר כי על אף שהתיקון המוצע בחוק מס רכוש, בסעיף 1 להצעת החוק, מוצע כהוראת שעה לתקופה מוגבלת, הרי ההסדר המעוגן בו ימשיך לחול לעניין כל מי שהגיש תביעה במהלך תקופת הוראת השעה.

סעיף 3 כאמור בדברי ההסבר לסעיפים 38 המוצע ו-38¹⁷ המוצע, מוצע להסמיך את ועדת הערר שהוקמה לפי סעיף 21 לחוק תוכנית הסיוע לרון בעררים שיוגשו על החלטות מנהל רשות המסים לפי פרק שמיני 1 המוצע. בשל כך מוצע לערוך תיקון לתקופת הוראת

מוצע להסמיך את שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת, להאריך את התקופה הקובעת כך שפיצוי לפי פרק שמיני 1 המוצע יינתן לגבי נזקים שאירעו בתקופה זו. כמו כן, יוסמך שר האוצר, לאחר אישור ועדת הכספים כאמור, לקבוע את ההתאמות הנדרשות בשל הארכה. כך לדוגמה, באמצעות סמכות זו יוכל שר האוצר לקבוע את החודשים אשר ייבחנו לצורך מדידת "שיעור הירידה במחזור העסקאות", שכן, אם מדובר על פיצויים בשל נזקים שאירעו בחודשים הבאים, ירידת השיעורים האמורים בחודשים אוקטובר ונובמבר כבר לא יהיו רלוונטיים.

כמו כן, מוצע להסמיך את שר האוצר, באישור ועדת הכספים, לשנות, לעניין קבוצות של ניזוקים מסוימים, את האופן שבו נקבעים מחזור העסקאות ב"תקופת הזכאות" או "מחזור העסקאות הקבוע לעניין תקופת הבסיס", וזאת כדי להתאים באופן פרטני את אופן החישוב לסוגי ניזוקים שהחישבו קבוע בתיקונים לחוק מס רכוש לגביהם נותן תוצאה לא סבירה, וזאת בהתחשב בנוק שנגרם להם אל מול הקושי התפעולי שביצירת קטגוריות פרטניות נוספות.

¹⁷ ס"ח התש"ס, עמ' 190; התשפ"ג, עמ' 642.

4. תיקון חוק בתי דין מינהליים
 בחוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992¹⁸, בתוספת, בסופה יבוא:
 "31) ועדת ערר לפי סעיף 21 לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"ף-2020."
5. תיקון חוק הביטוח הלאומי – הוראת שעה
 בתקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום י"ז בכסלו התשפ"ד (30 בנובמבר 2023) יקראו את חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995¹⁹ (להלן – חוק הביטוח הלאומי), כך:
 (1) לפני כותרת פרק ח' יבוא:

"סימן ז': הוראות מיוחדות לעניין ביטוח אבטלה – חרבות ברזל

הגדרות 179טז. בסימן זה –

"הפסקת העסקה", של עובד – הפסקת העסקתו של עובד באחד מאלה:

- (1) הודעת המעסיק על פיטורי העובד;
 (2) הוצאת העובד לחופשה ללא תשלום בתנאים הקבועים בסעיף 177א, ואולם בסעיף 177א(1), במקום "30" יקראו "14";
 "התקופה הקובעת" – התקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום י"ז בכסלו התשפ"ד (30 בנובמבר 2023).

ד ב ר י ה ס ב ר

כדי לתת מענה סוציאלי למבוטחים שנפלטו משוק העבודה, מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי לשם מתן הקלות והטבות בעניין קבלת דמי אבטלה לעובדים שהעסקתם הופסקה בעקבות המלחמה. מוצע כי התיקונים האמורים יחולו כהוראת שעה, שתחל רטרואקטיבית מיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום י"ז בכסלו התשפ"ד (30 בנובמבר 2023) (בדברי ההסבר לסעיף זה – תקופת הוראת השעה).

לפסקה (1)

לסעיף 179טז המוצע

כדי להתמודד עם המצב שבו עובדים מסוימים מוצאים לחופשה ללא תשלום לתקופה קצרה, מוצע לקבוע כי בתקופת הוראת השעה ישולמו דמי אבטלה גם לעובד שהוצא לחופשה ללא תשלום לתקופה של 14 ימים, ולא רק בשל תקופה של 30 ימים קבוע בחוק הביטוח הלאומי כנוסחו כיום. הוראה זו תקל את תנאי הזכאות לתשלום דמי אבטלה, כך שתחול גם בנסיבות של חופשה ללא תשלום קצרה יותר לעומת ההסדר החל כיום.

השעה בפרט 28 בתוספת השנייה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000, שיקבע כי על החלטת ועדת הערר בערר על החלטת מנהל רשות המסים לפי פרק שמיני ו המוצע יהיה ניתן לערער לבית המשפט לעניינים מינהליים, בדומה לקבוע כיום לעניין ערעור על החלטת ועדת ערר לפי חוק תוכנית הסיוע.

סעיף 4 מוצע לתקן תיקון טכני את חוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992, ולהוסיף לתוספת בחוק זה את ועדת הערר לפי סעיף 21 לחוק תוכנית הסיוע כך שיהיה ברור כי חוק זה חל על ועדת הערר. יובהר כי כיום חוק זה חל על ועדת הערר מכוח סעיף 21 לחוק תוכנית הסיוע אך לשם הבהירות מוצע התיקון.

סעיף 5 מלחמת חרבות ברזל הביאה לצמצום פעילותם כללי של ענפים מסוימים במשק ושל בתי עסק, ולעיתים אף לסגירתם; בשל כך מעסיקים הוציאו את עובדיהם לחופשה ללא תשלום, וקיים חשש שמגמה זו תימשך ואף תתרחב כך שעובדים נוספים יוצאו לחופשה ללא תשלום או לחלופין יפוטרו ממקום עבודתם.

¹⁸ ס"ח התשנ"ב, עמ' 90; התשפ"ב, עמ' 184.

¹⁹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התשפ"ג, עמ' 173.

179.ז.ו. (א) על אף הוראות פרק זה, מבוטח שהופסקה העסקתו בתקופה הקובעת ואינו זכאי לדמי אבטלה לפי פרק זה רק בשל כך שלא השלים תקופת אכשרה בת 12 חודשים כאמור בסעיף 161, אך צבר תקופת אכשרה כאמור באותו סעיף בת 6 חודשים לפחות, יהיה זכאי לדמי אבטלה לפי הוראות סעיף 171.

הוראות מיוחדות לעניין תקופת האכשרה

(ב) הוראות סעיף 161(ג) לעניין הכללת ימי שירות סדיר על פי חוק שירות ביטחון, בתקופת האכשרה, לא יחולו לעניין חישוב תקופת האכשרה לפי סעיף זה.

179.ח. על אף הוראות פרק זה, מבוטח שהופסקה העסקתו בתקופה הקובעת ושאינו זכאי לדמי אבטלה לפי פרק זה רק בשל כך שתקופת התשלום המרבית הקבועה לגביו לפי סעיף 171א הסתיימה לפני התקופה הקובעת או במהלכה, והתאריך הקובע לגביו חל בחודש שחל בתקופה הקובעת, יהיה זכאי לדמי אבטלה בהתאם להוראות פרק זה עד היום שבו מסתיימת התקופה הקובעת.

הארכת תקופת התשלום המרבית לדמי אבטלה

179.ט. הוראות סעיף 320(ז) (ב) לא יחולו לעניין תשלום דמי אבטלה בעד התקופה הקובעת.;

סייג לתחולה

(2) בסעיף 406, בסופו יקראו:

"(ד) תשלומים לפי הסכמים שנערכו לפי הוראת סעיף 9 בשל המצב הביטחוני המיוחד, לא ייחשבו הכנסה לעניין כל דין, אלא אם כן נקבע אחרת בהסכם כאמור; לעניין זה, "המצב הביטחוני המיוחד" – המצב הביטחוני השורר במדינה, שבשלו הוכרו מצב מיוחד בעורף כהגדרתו בחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951²⁰, ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023)."

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 179 ויט המוצע

כדי להקל על המבוטחים, מוצע לקבוע כי במהלך תקופת הוראת השעה לא יחולו הוראות סעיף 320(ז) (ב) לחוק הביטוח הלאומי, כך שישולמו דמי אבטלה אף אם המבוטח זכאי במהלך תקופת הזכאות לדמי חופשה, בין ששולם בעדם שכר ובין שלא שולם, וזאת בשונה מהסדר הקבוע כיום לעניין זה בחוק הביטוח הלאומי.

לפסקה (2)

במסגרת המענים והסיוע שניתנים לאוכלוסיות שונות, ניתנים לאוכלוסיות הזכאיות מענקים כספיים על ידי המוסד לביטוח לאומי, וזאת בעקבות חתימה על הסכמים לפי הוראות סעיף 9 לחוק הביטוח הלאומי. כדי למנוע מצב שבו מענקים אלה יגרעו מזכאותם של מקבלי המענק לגמלאות או לזכויות אחרות התלויות במבחן הכנסה, מוצע לקבוע כי הסכומים שיינתנו במסגרת הסכמים כאמור לא ייחשבו הכנסה לעניין כל דין, אלא אם כן נקבע אחרת בהסכם כאמור.

לסעיף 179 ויז המוצע

ככלל, מבוטח זכאי לדמי אבטלה אם השלים תקופת אכשרה של 12 חודשים שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה, בתוך 18 החודשים בתכופ לתאריך הקובע. כדי להקל על המבוטחים, מוצע לקבוע כי בתקופת הוראת השעה תינתן זכאות לדמי אבטלה כאמור אם המבוטח השלים תקופת אכשרה של 6 חודשים לפחות, אך לא ימנו ימי שירות סדיר על פי חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986, לתקופת האכשרה כאמור.

לסעיף 179 ויח המוצע

מוצע להקל את התנאים לזכאות לדמי אבטלה, למבוטח שקיבל דמי אבטלה במהלך ארבע השנים האחרונות וניצל את מלוא מכסת הימים לפי סעיף 171א לחוק הביטוח הלאומי לפני התקופה הקובעת או במהלכה וכן הגיש תביעה חדשה לדמי אבטלה בעבור התקופה הקובעת, לאחר שעבודתו הופסקה בתקופה הקובעת, כך שיהיה זכאי לדמי אבטלה עד תום תקופת הוראת השעה, ובלבד שתקופת האבטלה החלה בתקופה הקובעת.

²⁰ ס"ח התשי"א, עמ' 78.

אוצר המדינה ישפה את המוסד לביטוח לאומי לגבי כל סכום שהוצא בגין כל גמלה או תוספת גמלה המשתלמת לפי הוראות חוק הביטוח הלאומי כנוסחו בסעיף 5 לחוק זה ושלא הייתה משולמת אלמלא הוראות סעיף 5 לחוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 6 מוצע לקבוע כי אוצר המדינה ישפה את המוסד לביטוח לאומי בשל ההוצאות הנובעות מהתיקון המוצע, הנאמדות בסכום של 120 מיליון שקלים חדשים.